

Največji slovenski dnevnik
v Zruženih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

List slovenskih delavcev v Ameriki

TELEFON: Chelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: Chelsea 3-3878

NO. 214. — ŠTEV. 214.

NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 13, 1934. — ČETRTEK, 13. SEPTEMBRA 1934

VOLUME XLII. — LETNIK XLII.

TEKSTILNI STAVKARJI V BOJU Z DRŽAVNO MILICO

VSI NAPORI IN POSKUSI GLEDE POSREDOVANJA SO SE POPOLNOMA IZJALOVILI

Mesto Saylesville v državi Rhode Island je bilo včeraj pozorišče novih nemirov. — Stavkarski voditelj je pozval predsednika Roosevelta, naj ukroti objestne miličarje. — Delavci pravijo, da bo stavka trajala še najmanj mesec dni. — Letalec, ki je vozil plinske bombe, se je ponesrečil.

WASHINGTON, D. C., 11. septembra. — V raznih industrijskih središčih dežele so se završili danes vroči boji med stavkarji in člani državne milice. Posebno vroč boj je divjal v Saylesville v državi Rhode Island. Državni miličarji in fabriški stražniki so bili nekaj časa precej uspešni, slednjič so se pa morali umakniti navalu štrajkarjev in se zabarikadirati.

Boji so bili vsepovsod zelo vroči. Dosti krvi je preteklo in še je bo, kajti stavkarji prerokujejo, da bo štrajk trajal še najmanj mesec dni.

Preiskovalni oziroma posredovalni odbor, ki ga je imenoval predsednik Roosevelt in kateremu načeljuje governer Winant iz New Hampshire, je danes izgubil vse upanje, da bi mogel doseči uravnovo. Odbor bo pač moral poiskati nova sredstva in nove načine, da zaustavi konflikt, ki postaja od ure do ure bolj resen in bolj krvav. Če ne bo drugače, bo moral sam predsednik Roosevelt poseči vmes.

Načelnik stavkovnega odbora Francis J. Gorman je danes naprosil predsednika Roosevelta, naj zapove governerjem, da bodo ukrotili objestne miličarje. Po njegovem zatrdilu so miličarji tisti, ki izvijajo spore.

Proti štrajkarjem v državi Rhode Island je bilo naročeno veliko število plinskih bomb iz zveznih laboratorijev v Pittsburghu. Bombe je imel pripeljati letalec Ted Teny, ki se je pa pri Bedford, Pa. s svojim letalom smrtno ponesrečil.

Francis Green, governer države Rhode Island, je odločno posvaril prebivalstvo, naj se ne mudi v bližini tekstilnih tovarn. Kdor gre v bližino tovarne, stori to na svojo lastno odgovornost.

V bojih pred Sayles Finishing tovarno so bili trije štrajkarji smrtnonevarno ranjeni. Večje število so jih morali odvesti v bolnišnico v Central Falls. Nad stopetdeset vojakov in policistov je v zdravniški oskrbi.

Narodna garda države Rhode Island je popolnoma mobilizirana. 1200 mož se že nahaja v Saylesville, dočim so nadaljnji polki pripravljani na odhod.

General Herbert Dean je izjavil: — V zadnjih štirinajstih urah so bili moji možje precej tepeni. Priznati pa moram, da s ose v danih okoliščinah uzorno obnašali. Vbodoče pa ne bom trpel nobenega rizika več. Dovolj so prestali in dovolj vzdržali. Sedaj sem jim naročil, naj ustrelje slehernega, ki se ne pokori njihovim poveljem.

Pozno zvečer je governer države Rhode Island dovolil, da smejo postaviti jutri štrajkarji 140 pikev. Da se prepreči nadaljno streljanje, ne bodo sme li vojaki nositi vbodoče pušk in drugega orožja, pač pa samo krepelce. S tem namerava governer preprečiti prelivanje krvi.

V Chester, S. C., je bilo poslanih pet stotnij narodne garde, češ, da prodira iz Gastonia "leteči švadron", čigar namen je zapreti Eureka pletilnico. Vojaki so razpostavili strojne puške ter pripravili plinske bombe. V Eureka pletilnici je zaposlenih nad deset tisoč mož.

Načelnik stavkovnega odbora je rekel: — Štrajk bo trajal še najmanj mesec dni. Štrajkarjem ne bo

Na "Morro Castle" je vladala silna zmeda

OMAHOVANJE ZARADI RUSIJE

Vse države so za vstop Rusije v Ligo narodov. Sestaviti je še treba primerno besedilo za povabilo.

Zeneva, Švica, 12. septembra. — Da naj bo Rusija sprejeta v Ligo narodov, je za večino Liginih članic že sklenjena stvar, samo za besedilo povabila, ki naj bo vročeno Rusiji, še ni pravega edinstva. Da bodo vse članice glasovale v prilog Rusije, kar je po Liginih pravilih neobhodno potrebno, je predlagala Francija, da iz povabila izostane točka, ki izraža upanje, da bo Rusija zvesto in vestno izpolnjevala dolžnosti, ki jih nalagajo Liginina pravila.

Da bi pa tudi Rusija gotovo sledila Liginemu vabilu, je čehoslovski zunanji minister dr. Edvard Beneš, stopil v stik s sovjetskimi zunanjim komisarjem Maksimom Litvinom, ki se nahaja v Marijinih varih na Češkem, da se z njim dogovori glede besedila, katero bi Rusija sprejela. Predlog, da bi bil sprejem odgoden toliko časa, da se Ligin odbor prej prepriča o iskrenosti Rusije, je bil zavrnjen.

Sedaj sta samo še Švica in Portugalska, ki bi glasovali proti sprejemu Argentine, ki še ni pozabila, kako so pri ruskem preobratu boljševeki slabo ravnali z njenim poslanikom, je izjavila, da ne bo glasovala. Portugalska pa zatrjuje, da bi bili portugalski katoličani užaljeni, ako bi portugalski delegat glasoval za sprejem Rusije, toda najbrže se bo slednjič vklonila, ker se zaveda, kako velike važnosti je Rusija v Ligi narodov, kajti, kot je rekel dr. Beneš, je le s pomočjo Rusije mogoče rešiti velike mednarodne probleme.

PROTEST PROTI PREISKAVI

Washington, D. C., 12. septembra. — Držav. department je prejel več diplomatičnih protestov in poizvedb glede preiskave senatnega odbora glede orožja. Vsled tega se je posvetoval državni tajnik Hull s predsednikom preiskovalnega odbora senatorjem Nyem. Po konferenci je rekel Ny: "Šli bomo dalje, kot smo nameravali spočetka. V našem načrtu ne bo nikakih izprememb".

Preiskava je dognala, da so bili pri prodaji orožja in municije udeležene najodličnejše osebe mnogih držav, med njimi celo angleški kralj Jurij in mehiški predsednik Rodriguez.

BESTIJALEN UMOR DEČKA

Iz kanala je voda prinesla dečkovo truplo. — Imel je ožgane roke in druge poškodbe.

Indianapolis, Ind., 12. septembra. — Vsled nalivov narastla voda je prinesla mrtvo truplo 13 let starega Donalda Edwarda Dillona iz mestnega kanala. Iz ožganih rok in drugih nasilnih znakov je mogoče sklepati, da je postal deček žrtev umora "iz veselja".

V glavo je bil dvakrat ustreljen, usta so mu bila zamašena z robcem, roke in drugi deli so bili ožgani z razbeljeno žico ali kakim drugim tankim železnim predmetom.

Policija izprašuje otroke v okolici, da bi mogoče z njihovo pomočjo prišla morilcu na sled.

Truplo so našli trije delavci, ki popravljajo most nad reko na kraju, kjer se izliva kanal v reko. Ko je pričelo deževati, so delavci šli pod most vedrit. Kmalu nato pa voda prinese dečkovo truplo, katero so vjeli in potegnili na suho.

Donald je v soboto zvečer izginil iz hiše blizu mostu. Njegova mati se je ponedeljek obrnila na policijo. Ko je bila pripeljana do dečkovega trupla, je vzliknila: "Da, to je moj sin!" in se je nezavestna zgrudila.

Ko so Donalda nazadnje videli, se je na dvorišču domače hiše igral s svojima mlajšima bratoma Lerovem in Haroldom ter starejšo sestro Hazel. Domači se niso takoj obrnili na policijo, ker so mislili, da je odšel k svoji stari materi, ki živi v drugem delu mesta. Gospodar hiše, kjer stanuje Mrs. Dillon, Gilbert Jacobs je šel naslednjega dne v hišo stare matere, kjer je izvedel, da Donalda ni bilo tam. Nato je bila policija obveščena.

Mati pravi, da je bil njen sin vedno zelo marljiv in da ni ponoči nikdar ostajal izven hiše. Tako je slutila najhujše, ko ga v nedeljo zvečer ni bilo doma.

UPANJE ZA MIR V CHACO

Buenos Aires, Argentina, 12. septembra. — Veliko zanimanje je zavladalo v diplomatičnih krogih, ko je ameriški poslanik Aleksander W. Weddel z bolivijskim poslanikom Casto Rojas obiskal zunanjega ministra Carola Saavedra Lamas ter sta imela z njim dolg razgovor glede mirovnega posredovanja Argentine, Brazilije in Združenih držav.

Minister Lamas še ni izgubil upanja na uspeh posredovanj treh držav.

PREISKAVA GLEDE OROŽJA

Združene države naj bi zalagale Kitajsko z orožjem. — Angleška municijska tovarna prekanila ameriške državnike.

Washington, D. C., 11. septembra. — Preiskava senatnega odbora za mednarodno trgovino z orožjem je vsakim dnem spravi zanimivejše stvari na dan. Neka angleška tovarna za izdelovanje orožja je stavila Združenim državam predlog, da od nje kupuje orožje za oborožitev kitajske vojske proti Japoncem. Neka priča je tudi izpovedala, da je državni department svetoval ameriškim izdelovalcem orožja, da sodnijsko nastopijo proti prepovedi predsednika Roosevelta za prodajo orožja Boliviji in Paragvaju, nakar da bo državni department nastopil proti politiki predsednika F. D. Roosevelta.

Pri prodaji orožja je tudi podkupovanje igralo veliko vlogo. Tako je leta 1933 nek svetovalec brazilskega predsednika dobil \$50,000 "nagrada" pri nekem nakupu orožja. Ponudbo, da bi Združene države pomagale oborožiti Kitajce, je stavil ravnatelj Soley Armament Company v Londonu, John Ball. Zastopnica te tvrdke v Ameriki je American Armaments Corporation, čije vodja je A. J. Miranda, ki je bil tudi zaslišan.

Ball je pisal Mirandi: "Navzlic sanjam, da je homo sapiens prežet časti, pravice, ljubezni in požrtvovalnosti, bo Japonska v kratkem času vzela nov del Kitajske, dokler bo to jemanje lahko."

"Da si Japonska zagotovi ugoden položaj, mora sovjetje podkupiti ali pa jih premagati — in Japonska bo to preskrbela, predno bo napravila kak nadaljni korak na Kitajskem."

"Tak korak Japonske bi ogrožal ameriške interese na Kitajskem, zato mislimo, da so v takih razmerah Združene države pripravljene Kitajcem pomagati, jih preskrbeti z orožjem itd. . . ."

"V tem slučaju bi vam mogli pomagati z našimi zalogami, zato vam svetujemo, da stopite v stik z državnim departmentom ter jim sporočite, da ste naš glavni zastopnik za Ameriko, in kako velike so naše zaloge."

"Kar bi bilo v zvezi z Ballovim pismom, nisem ničesar ukrenil", je rekel Miranda.

CERKVENI DOSTOJANSTVENIK UMIRA

Canaan, Conn., 12. septembra. — Monsignore Thomas G. Carroll, tajnik newyorškega kardinala Hayes, je na smrtni postelji. Zdravniki, ki so še pred tednom upali, da bo ozdravel, so izgubili vse upanje.

RADIO-OPERATOR NI DOBIL DOVOLJENJA, KLICATI NA POMOČ

Preiskava o vzrokih požara na parniku "Morro Castle" se nadaljuje. Včeraj se je dognalo, da bi radio-klici na pomoč utegnili prinesiti rešitev, če bi bili pravočasno oddani. Toda oddani so bili šele dobro uro zatem, ko je izbruhnil požar.

MUSSOLINI BO ZNIŽAL ARMADO

Vpeljal bo samo enoletno vojaško službo. — Imel je konferenco s 100 generali. — Med njimi tudi prestolonaslednik.

Rim, Italija, 12. septembra. S 100 generali je Mussolini razpravljal o načrtu, po katerem bi bila vojaška služba znižana od 18 mesecev na eno leto. Italijanski diktator ima za ta načrt dva vzroka: 1. italijanska mladina se že pred vojaško službo zadostno vzgiba v orožju v raznih mladinskih organizacijah, 2. pa hoče s tem znižati državni proračun, za kar se zavzema tudi general Baistrocchi.

To je bila prva konferenca, na katero je Mussolini povabil svoje generale. Med njimi je bil tudi prestolonaslednik princ Umberto, ki je zaradi konference zapustil svoje soprogo princeso Marie Jose v Napolju, kjer v kratkem pričakuje rojstvo.

Po konferenci, na kateri so razpravljali o zadnjih italijanskih manevrov, o položaju v Avstriji in o ojačenju italijanske armade v Somalilandu in Eritreji, kateri provinci mejita na Abesinijo, ki se zelo naglo oborožuje, so generali nadzirali parado 30,000 mladih fantov.

Na konferenci je bila tudi propaganda povišana na mesto podtajništva. Mussolini je za to mesto imenoval svojega zeta grofa Galeazzo Ciano. Kot pravi nek zastopnik vlade, Italija v inozemstvu ne namerava voditi propagande.

SPREJEM NADVOJVODE NA DUNAJU

Dunaj, Avstrija, 11. septembra. — V zvezi z odkritjem vojnega spomenika so se vršile velike patriotične demonstracije na dvorišču bivše cesarske palače, kjer se je zbralo okoli 50,000 ljudi, ki so peli patriotične pesmi. Ko se je nadvojvoda Evgen prikazal na balkonu palače, je ljudstvo pričelo vpiti: "Živeli Habsburžani!"

Nekega moža, ki je zaklical "živel Hitler!", so ljudje pretepli. Prišlo ni do nikakih nemirov, dasi so nazivi zagrozili, da bodo vpriporili protidemonstracije.

Kot priča je bil zaslišan prvi radio-operator George Rogers, ki je izjavil, da je bila na krovu parnika strahovita panika. Ljudje so preplašeni pribegli iz kabin ter begali po krovu ter iskali rešitve iz plamenov.

Zelo važna je izjava Rogersa, da poveljstvo parnika ni prav posebno zaupalo drugemu radio-operatorju George Alagni, ker je na povratni vožnji iz Havane baje netil med moštvo nezadovoljstvo.

Nadalje se je dognalo, da je bila radio-postaja pod kontrolo ladijskega poveljnika in da ni smel operator na svojo pest ničesar ukreniti.

Povelje, naj pokliče druge ladje na pomoč, je dobil Rogers baje šele eno uro po izbruhu požara, ko je bil prostor, v katerem se je nahajal radio-aparat, že skoro v plamenih.

133 oseb je bodisi mrtvih, bodisi jih pogrešajo.

Predsednik Roosevelt je rekel včeraj časniškim poročevalcem, da bo justični department storil vse, da razjasni vzroke katastrofe.

Drugi radio-operator je bil aretiran ter je bil v torek vklejnen priveden pred veleporoto.

BELI RUSI V STISKI

Istanbul, Turčija, 11. septembra. — Nad 2000 Belim Rusom preti pomanjkanje. — Vsled nove turške postave, da morajo vsi tuji pustiti svoja dela, so prišli ruski izgnanci v veliko stisko. Spočetka je sicer turška vlada tem Rusom prizanesla, toda sedaj je izpremenila svoje stališče, ni postava zadene tudi nje.

Druge države poskrbe, da se njihovi državljani vrnejo v svojo domovino, toda Rusi se ne upajo v svojo domovino in druge države jih zaradi slabih gospodarskih razmer tudi ne marajo sprejeti.

Rusi so bili po veliki večini soferji, godbeniki, natakarji in navadni delavci. Med njimi je mnogo častnikov, ki so bili v Wranglovi armadi in so prišli leta 1919 v Istaubul.

ODVEDBA AVSTRIJSKEGA POVELJNIKA

Salzburg, Avstrija, 12. septembra. — Odkar je bila s silo zatrta vstaja avstrijskih nazi-jev, prihajajo vesti o prvem terorizmu nemških nazijev v Avstriji iz mesta Hallein, ob avstrijsko-bavarski meji. Poveljnik katoliških napadalnih čet Wiener, ki je opravljal službo ob meji, je bil v petek prijet in odveden čez mejo na Bavarsko.

"Glas Naroda"

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

Frank Balise, President

L. Benedik, Trezor.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:

"GLAS NARODA" (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Subscription rates: Za New York za celo leto \$7.00, Za pol leta \$3.50, Za inozemstvo za celo leto \$7.00, Za pol leta \$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" ishaja vsaki dan izvenca nedelj in praznikov.

Opisni brez podpis in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovno pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y. Telephone: CHelsea 3-3828

DIPLOMATI NEKOČ IN SEDAJ

Slavni francoski diplomat Talleyrand je rekel некоč: — Človeku je bila dana govornica zastrantega, da zamore skrivati svoje misli.

To se je predvsem tikalo diplomatov stare šole. Danes je pa baš nasprotno.

Diplomatje spuščajo v javnost strelice, ki povzročajo, če ne trajnega, pa že vsaj hipno razburjenje. Pri tem prav nič ne pomislijo, da utegnejo izvajati njihove besede po par mesecih ali letih posodepoln pliv.

Tekom svetovne vojne je rekel francoski ministrski predsednik Clemenceau: — Na svetu je dvajset milijonov Nemcev preveč!

Ni dolgo tega, ko je vzkliknil angleški diplomat Baldwin, da je meja Anglije ob Renu.

Baldwinove in Clemenceau-ove besede so bile naperjene proti Nemčiji.

No, pa tudi kajzerjevi diplomati niso znali brzdati jezika. V zgodovini bodo večno zapisane Bethman-Hollwegove besede: — Pogodbe med narodi so slične cunjam papirja!

Veliko gobezdalo je tudi Mussolini. Ko je pa zadnjih italijanskih manevrih govoril laškimi častnikom, je z roko kazal in s pestjo pretil proti jugoslovanski meji.

Vsekakor so bili pa diplomatje stare šole bolj nevarni, ker so molče kovali svoje naklepe.

V prejšnjih časih je bilo lažje, kajti takrat so imeli države dosti denarja in so diplomati kaj lahko kovali in izvajali vojne načrte. Danes je drugače. Vse države so do vratu zadolžene.

Vročekrvnim diplomatom pač ne preostaja drugega kot dati duška svoji bojaželjnosti z — gobezdanjem.

GREEN O DELOVNEM ČASU

Predsednik A. F. L., William Green, je na kongresu mednarodne zveze tipografov rekel, da mora industrija ali odpraviti del svojih strojev, ali pa vpeljati po 30 ur dela na teden.

"Sedaj ni več mogoče," je rekel Green, "izvesti tedna z več kot 30 urami, ne da bi zapadli gospodarskemu propadu. Ali se mora industrija z uničenjem strojev vrniti k razmeram, ki so vladale pred 30 leti, ali pa mora vpeljati šesturni delovnik pri dveh prostih dnevih v tednu, pri tem pa morajo ostati v veljavi sedanje plače. Edina možnost je še v tem, da davkoplačevalci prispevajo vladi za pomoč, katere bodo deležni milijoni ljudi. Ni mogoče, da bi mogle te razmere še dalje ostati."

Green se je pohvalno izrazil o NRA, ker delavecem dovoljuje, da se skupno pogajajo z delodajalci glede plače.

Na drugi strani pa Green obžaluje, da se NRA ni posrečilo odpraviti brezposelnosti. Industrijalci in podjetniki so se tako odločno postavili proti pobijanju brezposelnosti, da je nevarnost, da se bo brezposelnost zopet povečala.

Green pravi dalje, da je pravilnik določil previsoko število ur za delo in prenizke plače. Posebno je poudarjal, da morajo v nekaterih strokah delavci delati po 40 ur na teden.

"Stirideseturni teden," je rekel Green, "je danes popolnoma zastarel. Znanstveniki in iznajditelji so poskrbeli da ga moremo vreči med staro šaro."

Dopisi.

Chicago, Ill.

Grdo in deževno je bilo jutro dne 2. septembra, ali vseeno sem se namenil, da grem s svojo družino obiskat družino moje sestre v prijazno mesto Depue, sto štirideset milj oddaljeno od Chicaga.

Tam smo tudi mi živeli pred petimi leti in sicer celih sedem let ter imamo tam še svoj dom. Tam je sestra omožena s Tomom Stuparjem ter imamo tam mnogo prijateljev.

Zatoj sem se odločil, da gremo na pot, ako ravno je bilo jutro tako grdo in ni bilo upanja, da bo dež sploh nehal padati.

Par dni preje smo dobili povabilo od moje sestre in nje-nega moža, da bi bili jako veseli, če bi jih obiskali za Labor day. Tudi drugi naši prijatelji so ji rekli, da bi bili jako veseli, da bi mi prišli tja, da bi se skupaj zopet malo razveselili, ker mislijo prirediti zabavo v dvorani Slovenskega doma. Kakšno zabavo so mislili, bošte izvedeli v prihodnjih vrsticah.

Sestra je še zapisala, da bo prišel neki govornik od nekod na zabavo. Kar se tiče jedi in pijače, da bo vse prosto. Seveda tudi ni pozabila zapisati, da bo muzikant s harmoniko tam.

Ker bratovska ljubezen nekoliko vleče, in ker sem rad tam kjer je veselje, sem se odločil, da gremo na pot, če ravno je dež padal in če tudi mi je moja žena branila in rekla, da bi bilo boljše, da bi ostali doma.

Šlo nam je pa vse po sreči do mesta Joliet, Ill. Tam nam je pa kar nenkrat kara začela čudno ropotati. Ustavim se ravno pred hišo Mr. Johna Strleta, našega prijatelja, in pregledam mašino. Vse je bilo v redu. Pogledam tank, gasa do-sti. Pogledam, če bi imeli flat tajer, tudi to ne. Potem mi pade šele v glavo, da sem doma samo malo kave pil, in to je vplivalo na mašino. Toraj stopim v hišo k Mr. Johnu Strletu, kjer imajo za nas vedno kaka želodena zdravila. Postregli so nam hitro, kakor je vedno njihova navada, kadar pridemo k njim. Jaz sem si izvolil 2 ali 3 čaše ta kratkega. Po tem smo se malo pogovorili, in čas je prišel, da smo morali iti zopet naprej proti Depue.

Med potjo od Joliet do Depue je šlo vse po sreči, razen da smo videli par kar razbitih ob road-u. Mislim sem, da bi se malo oglasili v La Salle, Ill. pri mojem stricu Frank Savniku in pri moji sestrični omoženi Sever, ker je pa dež še vedno padal in ker mi je sestra že prej pisala, da pridejo tudi oni na Depue, sem si mislil, saj se bomo zvečer videli na zabavi.

V Depue pridemo okrog sedme ure zjutraj. Jako so bili veseli pri sestri, ko nas zagledajo. Veseli so seveda vedno, kadar pridemo do njih, ali tako veselih še preje nismo videli.

Rekli so nam, da so se jako bali, da nas ne bo, ker je tako slabo vreme. Potem smo se pogovarjali o vsakdanjih stvareh, in tako je dan hitro tekla naprej. Vedno pa je prišel eden ali drugi naših prijateljev ali prijateljice v hišo, tako da so nas motili, da ne bi izvedeli, kaj se zunaj godi in pripravljajo.

Okrog tretje ure popoldan pride Mr. Johan Juvan in prinese kvart vina in malo ta kratkega. Ko počasi pijemo, pride še Mr. Anton Jermene. Potem smo zapeli par pesmi, in kar naenkrat pravi Mr. Juvan, da mora iti po govornika, kateri bo imel v dvorani govor. Ostanemo še za mizo: moj svak Tom Stupar z družino in pa Mr. Jermene.

Okrog osme ure zvečer se vrne Johan Juvan, in pravi: Sedaj je pa že govornik v dvorani. Nato gremo vsi skupaj v dvorano. Ko vstopimo, zaslišim glas mnogih naših prijateljev: "Surprise!" in pred nas stopijo tri mlada dekleta s cveticami v rokah. Hčerka Mr. & Mrs. John Juvan je imela štiri šopke cvetlic za prapeti, naša hčerka in pa hčerka Mr. & Mrs. Tony Jermene sta imeli pa vsaka basket cvetlice.

Nato nama Miss Mary Jermene čestita v imenu vseh naših sorodnikov in prijateljev, katerih je bila polna dvorana, k desetletnici, kar sva poročeni in nama želi še mnogo, mnogo let srečnega življenja.

Vsak, kateri je že kaj takega doživel, že ve, kako to človeka presume. Morate si pa misliti, kako je šele presunilo mojo sestro in svaka Toma Stuparja, ki sta vedno mislila, da samo nas fulata, zraven sta pa tudi sebe, ker so tudi njim naredili "surprise party".

Toraj dve presenečbi ob enem, ni sicer za brata in sestro.

Ko pridemo malo k sapi, se ozrem po naših prijateljih in zagledam med njimi našo teto in sestrično, ter njeno družino iz La Salle. Nato so nas ženi in neveste takoj peljali za veliko mizo, katera je komaj držala vsakovrstna jedila, pijačo in cvetlice.

No, seveda, potem se je pa res začela zabava, ampak vse v druge namene, kakor smo pa mi in pa moja sestra in svak Tom mislili. Bilo je veselje, da ga ni mogoče popisati. V kogarkoli sem se ozrl, vsak se mi je zdel bolj vesel.

Vsa čast muzikantu Mr. Fr. Zabavniku, kateri je vse vedno bizi držal z veselimi polkami in valčki. Veselje je trajalo do 3. ure zjutraj. To je bilo moje drugo veselje v mojem življenju. Nisem se pozabil veselja, katerega sem doživel lansko leto, ko nas je tudi tako presenečil brat Joe iz Pueblo, Colo., ko nas je prišel obiskat s svojima dvema hčerkama. Videli se nismo celih 25 let. Mislite si presenečenje, ko pride na prag našega stanovanja, in vpraša, če je moje ime Spillar. Rečem mu, ja. Potem me vpraša, če ga poznam. Sem rekel, da ne, ker sva se zadnjič videla ko sem bil še otrok, 8 let star. Zapustil me je, ko je šel od doma, še otroka, tukaj me je pa našel moža z družino. Ko mu odgovorim, da ga ne poznam, pra-

"GLAS NARODA" zopet pošiljamo v domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. Naročnina za stari kraj stane \$7. V Italijo lista ne pošiljamo.

vi: — Ali ne poznaš svojega lastnega brata Žova? Komaj pa to izreče, že sva se držala v objemu, in solze bratovske ljubezni so močile najina lica od veselja, da se zopet vidiva. Ne bom pa pisal, kakšno je bilo naše slovo, ko nas je zopet zapustil ter šel nazaj k svoji družini v Pueblo, Colo. O žalosti ne pišem rad.

Toraj to sta bili dve presenečenji zame, katerih ne bom nikoli pozabil.

Malo prej sem omenil, da o žalosti nerad pišem, moram pa omeniti da tudi naša party se ni vršila brez žalosti. Kajti ravno ko so bile naše prijateljice najbolj zaposlene, da vsaka nekaj jedil pripravi, pokliče nekdo družino Mr. Johna Spolarja, da se je njihova hči težko ponesečila, ko se je avto prevrnil, s katerim so se peljali iz Chicaga na Depue, in da naj takoj pridejo v Joliet, kjer je v bolnišnici težko po-bit. Miss Angela Spolar je bolniška strežnica v Chicagi in se je tudi mislila udeležiti naše zabave.

Ko smo se peljali domov v Chicago, smo jo obiskali v bolnišnici. Upamo, in ji želimo, da bo srečno prestala svojo nesrečo.

Ker se je moje pisanje že predolgo zavleklo, moram končati. Predno pa odložim pero, kličemo vam, srečna hvalja, in ravno tako vam tudi kličem moja sestra in svak Tom Stupar. Srčna in največja hvalja: Mrs. Mary Zager, Mrs. Mary Jermene in Mrs. Mary Juvan, ki so imele največ dela, da so to reč skupaj spravile. Srčna hvala družini mojega strica Franka Savnika, družini moje sestrične Mary Sever iz La Salle, Ill. družini Andrew Urbanich iz La Salle, družini John Kopina, družini Matt Zoran, družini Johan Miller, družini Anton Šiška, družini Johan Spolar, družini Anton Jermene, družini Vincenc Macheck, družini Joe Ambrose, družini Almer Wagner, družini Johan Zagar, družini Johan Juvan, družini Johan Zuglich, družini Frank Grilz, družini Martin Prhne, družini Vincenc Omahen, družini Joe Klemec, družini Mrs. Mary Zičkar, družini Martin Kerzan, družini Johan Slatner,

družini Johan Rešetich, družini Johan Blatnick, družini Fr. Kovačič, družini Mrs. Grbac, družini Tom Stupar, družini Martin Novak, družini Blaž Vilčnik, Mike Bodlaju, Louisu Zickoru ter Franku Zabavniku.

V slučaju, da bi katerega pozabil zapisati, kateri se je zabave udeležil ali za zabavo prispeval, prosim, da nam oprostite.

Toraj, še enkrat srčna hvala vsem skupaj. Ravno isto zahvalno vam vsem izrekata tudi moja sestra in svak Tom Stupar.

Andrew Spillar.

East Helena, Mont.

Her eyes are as blue, as the Montana sky, a smile from her lips, would make you sigh.

Oči ledenih višav Bear Footh planin so že začele dihati hladno jesenske sape. Ječe skozi orumenelo listje na drevesih, kakor obupni vzdihni umirajočega srca. Jesen življenja, kako človeka spominjaš na minljivost? Človek mine in njegova dela so priče minljivosti.

Čemu je človeku bogastvo, čemu stvari, katerim daje človeška nespamet veljavo? Pena na vodi, ki izgine v prazen nič. Ako ima človek ljubo zdravje, in ako vlada pod domačim krovom tiha družinska sreča, takrat je bogat. A bogatin je brez teh dveh berac pri vseh svojih zakladih.

Tako subega poletja, kakor letos, še ne belizeti kronika montanska. Prizadeži so zlasti živinorejci, pa tudi drugi gledajo s strahom v bodočnost.

Vlada pomaga, kolikor je mogoče, da prepreči še hujšo katastrofo.

Rudotopilnica je ustavila obrat za mesec dni. Nekoliko je odpomogla brezposelnosti gradnja Fordt Pech nasipa, ki ga gradi zvezna vlada. Tam je zaposlenih čez šest tisoč moži.

Veliko mladih parov si je obljubilo večno zvestobo. Ljubezen premagava vse ovire. Baje izhajata dva cenejša nego en sam.

Minilo je nekaj čez leto dni, odkar je zatisnil oči odlični sin montanski, senator Thos. J. Walsh. Leto dni je minulo, odkar je utihnil njegov glas, ki se je slišal od Atlantika do Pacifika. Toda kakor pravi naš pesnik: "Njegov duh živi med nami".

France.

KUBA ZAPIRA KOMUNISTE

Havana, Kuba, 11. septembra. — Vojaki so aretirali 25 poznanih komunistov, ker so preveč natančno zasledovali gibanje ameriškega poslanika Jeffersona Caffery-ja.

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJE MO TOČNO IN ZANESLJIVO PO DNEVNEM KURZU

Table with exchange rates for Yugoslavia and Italy. Columns: V JUGOSLAVIJO, V ITALIJO. Rows: Za \$ 2.50, \$ 5.25, \$ 7.50, \$ 12.25, \$ 21.25. Corresponding rates in Dina and Lira.

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMENBI GORI ALI DOLI

Na izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodite v dinarjih ali lirah dovolj jasno se bolje pogoje. IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Table with exchange rates for dollars. Columns: Za izplačilo \$ 5.— morate poslati, \$ 5.75, \$ 10.—, \$ 15.—, \$ 20.—, \$ 25.—, \$ 30.—, \$ 35.—, \$ 40.—, \$ 45.—, \$ 50.—. Corresponding rates in Dollars.

Prejemnik dobil v starem kraju izplačilo v dolarjih.

Največ zneska izvršujemo po Cable Letter za pristojbino \$1.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY "Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Peter Žgaga

Na svetu so vsakovrstni ljudje. Na svetu so tudi politiki, ki se pristevajo med ljudi. Vrste se v poštene in nepoštene politike. Poštenim pravimo pošteni politiki, vse druge pa označujemo z enostavnim imenom — politiki.

Odkritosrčnosti v splošnem ne poznajo, toda tudi med njimi se vsi dobi kakšen odkritosrčnež. Redki so sicer kakor bele vrane.

V nekem okraju je bilo treba zgraditi novo šolo in novo jetnišnico. Trideset tisoč dolarjev je bilo na razpolago za oboje.

Vršila se je seja za sejo, zborovanje za zborovanjem. Sejam in zborovanjem so seveda politiki predsedovali.

In nazadnje je bil sprejet predlog, naj dovoli okraj za novo šolo pet tisoč dolarjev, za novo jetnišnico pa petindvajset tisočakov.

Solo so zmasili skupaj v par tednih. Poslopje je bilo v vseh ožirih pomanjkljivo, nehygienično in nesanitarno. Oken je bilo premalo, ozki hodniki in brez centralne kurjave.

Jetnišnici je bila po posvečena vsa pozornost: zračne sobane, centralna kurjava, velik vrt, knjižnica, kopalnice, telovadnica — na kratko rečeno: vse moderne udobnosti so bile v nji.

Pa je prišel tujez v dotični okraj in si je vse natančno ogledal ter se je silno začudil: — Kako, da imajo tako zanimarno šolsko poslopje in tako moderno urejeno kaznišnico?

Odkritosrčni politik mu je zagonetno takole razjasnil:

— Vidite, prijatelj, mi politiki smo odločevali in odločili glede šole in jetnišnice. Mi politiki smo že precej stari. V šolo ne bomo več hodili. Kar znamo, znamo. Kaj lahko se pa zgodi, da pridemo nekega dne vsi skupaj v jetnišnico. No, ali nam zamerite, ker smo se preskrbeli za starost?

V nedeljo popoldne se začne v New Yorku zimska sezona slovenskih prireditvev. Kakor zadnjih deset ali petnajst let, jo tudi letos otvorijo slovenske žene — čajanko (kofeklačem).

Kot sem že večkrat omenil, ni za to prireditvev izraz "čajanka" pravilen, še manj pa "kofeklač". Čaja bo menda presneto malo kofeta pa tudi ne, ker bodo vse drugačne dobrote na razpolago.

Da znajo naše ženske kuhati in peči, sem se že nešteto krat prepračil, kar se tekoči ne tiče — ki pa ni ne čaj in ne kava — so jim pa možje spretni pomočniki.

Kot iz vabila razvidite, bo vsega dovolj in še več kot je v vabilu povedano. Zmanjkalo ne bo ničesar, — kvečjemu kave in čaja.

V tem slučaju ne bomo prav nič jezni, ampak si bomo z drugim pomagali. Udeležba naj bo stoprocentna, saj bo vendar to izza pomladni prva zabava v slovenski dvorani na Osmi cesti, kjer se vsak zares domače počuti.

Za ples bosta skrbela Lovšin in Vesel, kuharice bodo prve in najboljše, v kleti bo pa prijatelj Cene s svojimi pomagajči tako skomandiral, da ne bo treba nikomur od žeje gagniti.

Res, da so slabi časi in da je vsepovsod velika mizerija. Med sredstvi, ki jih nekateri priporočajo zoper mizerijo in slabe čase, sta tudi smeh in dobra volja.

Dobre volje in smeha res ni mogoče umetno ustvariti, toda kdor bo prišel v nedeljo na Osmo, mu skoro garantiram, da bo z malenkostnimi stroški dobro jedel in pil in se tako prijetno zabaval, da bo še ves prihodnji teden dobre volje.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

JONTES GELC:

KO BI BIL VSAJ ČEBULICO DAL...

Ob štiridesetnici svojega rojstva je v noči pijan prilo-mastil domov in v vinski be-stialnosti pretepel ženo in o-troke ter jih spodil od sebe, na cestno.

Hotel je biti sam. In če so trkali berači na njegova vrata, je kričal nad njimi, da so preplašeni bežali in zapuščali strmo stopnišče. Hotel je imeti vse sam.

Nekoč se je znašel v njego-vi samotni podstrešnici star, sključen berač in zaprosil mi-lodara.

"Če hočeš čebule!" je rekel Miha Šuštar, postrešček, za-kaj pravkar je rezal čebulo na krožnik.

"Na!" se je zasmeljal in vr-gel beraču v glavo star krom-pir, da se je starček lila z ust kri in je bežal po strmem stopnišču.

Za beračem v podstrešnici pa se je krohotal postrešček Miha Šuštar.

Hotel je biti zloben. Štirideset let pozneje.

Postrešček Miha Šuštar je postal na podstrešju pred niz-kimi vrati svoje postrešnice. Zagodel je nekaj v svojo sre-brno brado in drsajočih, čisto majčkemih korakov odšel na-zaj v sobo, zakaj spomnil se je, da je pozabil naviti svojo staro budilko. Že šestdeset let jo je navijal točno vsaki dan, danes pa bi jo bil kmalu poza-bil naviti! Neverjetno je zma-jal s svojo močno se tresočo glavo, ki je postala v teku teh dolgih osemdeset let spet sko-

raj otroško majhna in okrog-la.

Stara ključavnica je zaškri-pala. Prestopil je nizi prag opiraje se z obema rokama ob podboje vrat in pridrsal k po-stelji. Vzel je z nočne omare budilko in jo začel navijati; toda, naj jo je navijal še tako, ura ni zatiktakala. Stresel jo je in nastavljal na ušesa: seve-da, ura se je ustavila. V glavo mu je šinilo nekaj; da bo prav zdaj, ko se je na vsem lepem ustavila njegova stara budil-ka, ki je bila prav tako stara kakor je bila ta podstrešnica, ki je čez petdeset let živel v njej, da bo prav zdaj, ko se je za večno ustavila stara budil-ka, umrl tudi sam. Mrzel pot mu je zlezal iz sključenega hrbita v lase. Stresel je uro, ka-kor da jo hoče streti, in pri-sluhnil. Ura ni šla. Ozrl se je na posteljo in zazdelo se mu je, da je zagledal na stari po-stelji v kotu pod povešenim stropom človeka, ki leži na njej stegujen. Še enkrat je pritisnil budilko na uho, pa jo je polo-žil nazaj in drsaje zbežal iz iz-be.

Po cesti, ki je hodil po njej že od tridesetega leta vsak dan po večkrat, je šel tudi zdaj. Pod Trančo, kjer je bilo ne-kaj njegovo mesto leta in le-ta in je stal kot postrešček po-dnevi in ponoči, v julijski pri-peki in v januarskem ivju, se je ustavljal tudi zdaj. Počaka za kratko uro, preden odide na zdlajšnje svoje delo, ki je bilo lažje (že deset let je stražil v

mrtvašnici mrliče), in kjer je lahko sedel nepremično dolge ure — če mu nemara kdo ne stisne pisma ali šopka rož, ali ne da kakšnega slučajnega na-ročila za par dinarjev. Kakor je imel že navado (od starosti pač), se je prestopical z ene noge na drugo. Stresel se je; začutil je, da ga mrazi, četudi je bilo meseca junija.

"Šuštar, ti se pa res ne mo-reš odtrgati od tega mesta!" se mu je zarogal mlad postre-šček, in solze so mu zalile ble-de majhne oči. Nič ni rekel ter je, užaljen v svoji starčevski duši, odšel dalje. Dolga je bila pot iz srede mesta v predmest-je, le težko se je zadnje čase dovlekel do bolnišnice.

Vratar bolnišnice je prav-kar odpiral mrtvaško vežo, ko je stari Miha pridrsal. Začutil se je, da je hodil tako zelo dol-go. Vratar je odšel in Miha je ostal sam; utrujen se je brž se-sedel na svoj navaden sedež ob vežnih vratih, in se težko sopeč odpotal.

Končno je vstal. Lezel je pregledat svoje mrliče. Prvi dve veži sta bili zaprti in prazni in sta še čakali novega mrzlega gosta, v tretji veži pa je ležal mrlič. Miha je prižgal sveče na obeh straneh, nato pa zlezal k vzglavju mrliča in pri-vzdignil mrtvaški prt. Spustil ga je, zacepetal kakor otroci in oddrsal iz ozkega, temnega prostora. Tresel se je od čudne groze, ki ga je naenkrt obšla ob pogledu na mrtvi, trdi in beli obraz z napol odprtimi ste-

klenimi očmi. Kakor da že ni deset let, vsak dan po osem ur stal na straži sam z njimi, in kot da je zdaj prvič čisto od blizu zagledal mrliča! Obstal je na pragu in se še vedno ves tresel. Rad bi sedel, toda ni si upal notri v vežo, kjer je bil v teh dopoldanskih urah čisto sam (zakaj le pozneje so začeli hoditi obiskovalci kropiti) in kjer je imel razgled naravnost v tisto ozko, temno vežo, odko-der mu je s priprtimi očmi do-stikrat srepol in stekleno nepremično zrl človek naravnost v obraz. Preje mu ni bilo to niti na misel prišlo, ta dan pa ga je postalo strah in kot se nikoli se mu je zazlela težavna služba mrličskega čuvaja. Tež-ko je čakal, da bi prišel po ce-sti k mrtvaški veži človek. Vsaj "dober dan" in "zbogom" bi zaslišal, če ne več, tako pa je notri v veži tiho, tako tiho, da ga mrazi od tiste tihote. In če bi prišel kdo, bi ga gotovo vprašal kaj o mrliču, in razgo-vor bi se začel, ki bi prekinil ta obupni mrličski molk. Sicer bi res najbrž ne govoril spet drugega kot o mrličih, kakor govori samo o tem že deset let vkup, zakaj s čuvajem mrličev ljudje ne govore o drugem kot o mrličih. Še nikdar ni godr-njal nad svojim delom, zdaj pa se mu je zlelo, da je nečloveš-ko in na smrt dolgočasno.

Prestopical se je, že se okre-nil, da gre popraviti sveče, ki jo je že z večnih vrat videl, da se je nagnila, da je curkoma teklo od nje, toda ni se mogel odločiti in je zapustil mrtvaš-nico. Odšel je povedat pred-stojniku, da ne more več stra-žiti, ker je bolan.

Saj sem zares bolan! se je prestrašil, ko je začutil svin-čeno utrujenost po kosteh in posebno v nogah, ki so se mu šibile v kolenih, da so mu že itak prevlekle hlačnice težko nagubane lezle k tlom. Bolno je čutil željo, da bi legel in ma-

DRUŠT. KRŠC. ŽENA IN MATER

Vas uljudno vabi na svojo

ČAJANKO

(COFFEE KLATSCH)

v nedeljo dne 16. SEP.

v cerkveni dvorani na Osmi cesti (62 St. Mark's Place), New York, N. Y.

Sodelovanje Prosvetnega društva "Bled" in Mladinskega tamburaškega kluba iz Brooklyna pod vodstvom kapelnika Mr. J. Ger-jovića nam garantira zelo milka-ven program. — Med prosto za-bavo svira godba F. Lovšin & Co.

Začetek po blagoslovu, ki bo ob 5. uri popoldne in pri katerem po-že otroški cerkveni zbor pod vo-dstvom Mr. Jerry Koprivika.

Prvovrstna kuhinja, potice, bob-krofi, staro in novo vino, pivo itd. nam dajo okusno in tečno večerjo SLOVENCİ IN SLOVENCE IZ GREATER NEW YORKA in oko-lice, NE ZAMUDITE NAS PO-SETITI!

PROSTOVOLJNA VSTOPNINA Župnik in Društveni odbor.

lo zatislil oči; ni šel domov, zakaj otroče strah ga je po-stalo samote; strah ga je bilo mrtvaške veže in strah ga je bilo tudi njegove samotne pod strešnice in tiste samotne po-stelje v kotu pod poševnim stropom.

"Jov, jov, če bi imel člove-ka, živo dušo, da bi ne bil tako sam!" je stokal in se zavlekel v gostilno, kamor je zahajal že od tridesetega leta.

"Polnoč je že bila in kot po-slednji gost je le nerad odkrev-sal domov. Vrata v podstrešni-ci so samotno zaškripala. Vstopil je, obotavljajoč se, čez prag; boječe se je ozrl na kot k postelji in prisluhnil: tiho je bilo, le miš je samotno škr-tala.

S trepetajočo roko je sled-njič prižgal petrolejko, toda petrolejka je mrtvaško brlela, zakaj zmanjkovalo je že olja.

Začel je navijati budilko; nič; tresel jo je obupno; nič. Zavlekel se je k vratom in jih zaklenil; bil je že v postelji, a se hrešče spet zavlekel k vratom in jih odklenil, zakaj strah ga je bilo misli, da bi jih ne mogel več sam odpreti.

Vse ure ni zatislil oči in hrešče, kot star, polomljen (Nadaljevanje na 4. strani.)

LETA 1938 NOVA SVETOV-NA VOJNA

Neka, knjižnica, ki je izšla svoj čas v Leipzigu pri Fran-cu Lima, obsega prerokovanja nekega meniha za čas od leta 1700 do konca sveta. Dozdaj so se menda vsa prerokovanja do pičice izpolnila. Za naše stolet-je prerokuje knjižica:

"Kakorkoli pomembno je bilo vsako stoletje sveta, bo 20. stoletje vendarle med vsemi najpomembnejše, in vnaprej že vidim vse stiske in gorje, ki se bodo v tej dobi zgrnile nad prebivalce zemlje. Vse, kar se da groznega in strašnega le misliti, bo izkusil človeški rod v tem stoletju. V začetku leta 1900 se bo veliko princev upro-proti svojim očetom, držav-ljanov proti oblasti, otrok pro-ti staršem in ves človeški rod drug proti drugemu; tako bo trajalo do leta 1938, ko bo zi-vihrala splošna vojna po vsem svetu, ko bo človek proti člo-veku mislil samo na umor, ko bo vsem stvarstvu grozil pre-vrat, ko bo opustošenje in raz-dejanje zadelo cele dežele, ko bodo pusta, zapuščena in po-rušena največja in najugled-nejša mesta."

SAMOMORILEC OPISUJE SAMOMOR

V Budimpešti se je zastrupil zdravnik dr. Hajnal. Pri njem so našli tri poslovilna pi-sma in beležke o smrtnem bo-ju, ki jih je sestavil sam.

Na nekem listku za recepte so našli naslednje podatke: "Prvo uro: ne čutim ničesar. Druga ura: Nimam nobe-nih bolečin. Tretja ura: Sre-čen sem, da sem jo neizprosne-mu življenju tako zagodel. Pri-jema me volja do bljuvanja." S tem so beležke končujoče.

Hajnal je imel veliko prak-so, a njegovi pacienti so bili iz krogov ljudi, ki jih je zdravil brezplačno. Samomor je izvršil z injekcijo morfija in s tem, da je zavžil nekaj veronala in luminala.

PETAJNOV OPOMIN NEMCIJI

Meaux, Francija, 11. sep-tembra. — Maršal Petain je v svojem govoru ob priliki 20. obletnice na francosko zmago ob Marni opozoril Nemčijo, da volna sama posebi ni krepost. Ko je govoril o zgodovini in poteku bitke ob Marni, je rekel Petain:

— Upati smemo, da bodo nemški mrliči, ki v velikem številu leže tukaj skupno z našimi, spominjali Nemčijo, da vojna ni krepost in da člove-štvo po tolikem trpljenju v vojni želi samo zaceeliti svoje rane, želi delati za svoj boljši obstanek in da ustvari stalni mir.

Naši v Ameriki

ROJAKE PROSIMO, NAJ NAM NAKRATKO N A DOPISNICI SPOROČE SLOVENSKE NOVI-CE IZ NASELBINE.

V bližini Pittsburga je umrla rojakinja Ana Starešniče-roj. Stupica. Stara je bila 25 let. Umrla je na porodu. Tudi otrok ni ostal pri življenju. — John Pezdire se je poročil z Bertho Schneider, John Vardjan pa z Marijo Nemanič.

— V North Chicago, Ill. je preminul rojak Ludvik Pek-laj, star 23 let, rojen v Ame-riki.

— Magazin "True Detec-tive" je objavil razpis nagra-de v vsoti \$350, ki se izplača oni osebi, katera naznani, kje se nahaja Frances Tavčar, ki je obtožena potvorbe čeka in je pred več meseci izginila neznanokam, ko je bila na prostem pod varščino. Vsoto \$250 izplača šerif v Los Angelesu, Cal., \$100 pa je dodal omenjeni magazin.

— Naš rojak Geo. Kraigher, ki je prvi pilot Pan-American Airways, nam poroča iz Holly-wood, Cal., da vprizarja tam poskusne polete z Douglas in Lockheed Electra aeroplani.

Družba si je nabavil več teh letal, ki so najmodernejša in najhitrejša na svetu. V vsa-kem je prostora za štirinajst potnikov ter zamorejo voziti z naglico 220 milj na uro. Po ne-rane, želi delati za svoj boljši obstanek in da ustvari stalni mir.

LETEČI ZDRAVNIK

Dr. Vance Murray je bil pred kratkim imenovan za zdrav-niškega upravitelja za indijanski teritorij v Alaski. Ker so v Alaski ogromne razdalje, bo obiskoval bolnike s pomočjo letala.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvarh. Vsled naše dolgoletne skušnje Vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodiši prošnje za povratna dovolje-nja, potne liste, vizeje in sploh vse, kar je za potovanje po-trebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjša stroške.

Nearžavljeni naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, RE-EN-TRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in zaotavlja-mo Vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU 216 West 18th Street New York, N. Y.

V tem seznamu : : : Poučnih Knjig boste našli knjigo, ki bo vas zanimala

- Angleško slovensko berilo \$2.—
Amerika in Amerikanci (Trunk) 5.—
Angeljska služba ali nauk kako se naj streže k sv. maši .10
Boj nalezljivim boleznim .75
Cerkniško jezero 1.20
Domači vrt 1.20
Govedoreja 1.50
Hitri računar .75
Gospodinstvo 1.20
Jugoslavija (Melik) 1. zvezek 1.50
2. zvezek, 1—2 snopič 1.80
Kletarstvo (Skaličky) 2.—
Kratka srbska gramatika 30
Kratka zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbov 30
Kako se postane državljani Z. D. in naj-novejši naseljeniški zakoni v angl. jeziku 35
Knjiga o dostojnem vedenju 50
Kubična Računica 75
Liberalizem 50
Mlada leta dr. Janesa Ev. Kreka 75
Mladeničem, 1. zvezek 50
2. zvezek 50
(Oba skupaj samo 90 centov)
Mlekarstvo 1.—
Nemško - angleški tolmač 1.40
Nasveti za hišo in dom 1.—
Najboljša slov. Kuharica, 668 str. (Kalinšek), lepo vez. 5.—
Največji spisovnik ljubavnih in drugih pisem 75

- Ojačen beton 50
Obrtno knjigovodstvo 2.50
Praktični računar 75
Perotninarstvo, broširano 1.50
Pravila za oliko 65
Psihične motnje na alkoholski podlagi 75
Prehodniki in idejni utemeljitelji ru-skega idealizma 1.50
Radio, osnovni pojmi iz radio tehnike, vezano 2.— broširano 1.75
Ročni slov. nemški slovar 90
Slovenska narodna mladina, (obsega 452 strani) 1.50
Sveto Pismo stare in nove zaveze, lepo trdo vezano 3.—
Sadno vino 40
Sadje v gospodinjstvu 75
Učna knjiga in berilo laškega jezika 60
Učna knjiga in berilo italijanskega je-zika 1.—
Učbenik angleškega jezika: trdo vez 1.50 broširano 1.25
Uvod v filozofijo (Veber) 1.50
Veliki slovenski spisovnik: Zbirke pisem, listin in vlog za za-sebnike in trgovce 1.25
Veliki vsevedež 80
Zbirka domačih zdravil 60
Zdravilna zelišča 40
Zgodovina umetnosti pri Slovencih, Hrvatih in Srbih 1.90
Zdravje mladine 1.25
Zdravje in bolezen v domači hiši, 2' ZVEZKA 1.20
Zgodovina Srbov, Hrvatov in Sloven-cev. (Melik) II. zvezek 80
Te in mnogo drugih knjig, lahko dobite pri KNJIGARNI "GLAS NARODA" 216 West 18th Street New York, N. Y.

IZGNANCI

ROMAN IZ ŽIVLJENJA
ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

19. poglavje.

Štefan ju je doma nestrano čakal. Najprej mu Božo poroča o svojem trgovskem uspehu in Štefanove oči zažare v veselju. In svojemu prijatelju iz celega srea čestita.

Ko pa pozneje izve, da je Daniela sprejela službo kot družabnica Kati Herderjeve, je postal žalosten.

— Tega ne bi smel trpeti, Božo, — pravi očitajoče.

Daniela pa se mu nasmeje in pravi:

— In navzlic temu bi storila isto, gospod Kolniko.

Njegove oči iščejo njene.

— Vi ne spadate v to hišo.

Z velikimi očmi ga Daniela pogleda.

— Verjemite mi, pri teh ljudeh bom bolj preskrbljena kot v katerikoli še taki visoki hiši, ker se mi ljudje zde pošteni.

Štefan prime Danielino roko.

— Ne bodite hudi! Tako lepo sem si mislil, da boste ostali pri nas in da se boste z nama preselili k stari Kristini.

Zopet se razlije preko njenega obraza poreden nasmeh.

— Bom prišla večkrat pogledat, ako Kristina za vaju dobro skrbi. Ob nedeljah pa se bom povabila na čaj. Upam pa tudi, da vas bom kdaj videla v Herderjevi hiši. Danes sem rilašala, da bodo v kratkem privedli veliko domačo zabavo in da bosta povabljena tudi vi in moj brat. Najbrže vama je gospod Herder zelo naklonjen.

Božo se glasno zasmeje.

— Ravnatelju Herderju se zdiš tako zelo vzvišena, da se čuti zelo počaščenega, ako ga pogledaš s svojimi velikimi očmi. To mi je sam priznal. Iz tega razvidiš, da ima naš šef tudi amisal za kaj višjega.

Štefan smeje pogleda Daniela.

— Nikdar nisem mislil, da bom kdaj vesel vabila v Herderjevo hišo. Sedaj pa me veseli, ker ste vi tam. In da boste včasih obiskali Božota in mene, je zelo lepo. Tega se bom vedno veselil.

Daniela mu smeje prikima.

— Predlagam, da takoj po kosilu obiščemo Kristino. Morata si ogledati stanovanje in se ž njo o vsem potrebnem dogovoriti. Rada bi bila poleg. Jutri popoldne pa se preselim v Herderjevo hišo.

— Že tako naglo? Komaj ste prišli, pa že zopet greste, — se pritožuje Štefan.

— Saj ne grem daleč.

— Hvala Bogu!

Zmedena mu odtegne roko, ki jo je pritisnil na svoje ustnice.

Po kosilu odidejo vsi trije proti Kristininemu stanovanju.

Božo gre molče poleg Daniele in Kolnika in je poslušal, kar sta onadva govorila. Vpraša se, ako bi mogel mirno gledati, ako se oba srea najmeta. Nato pa njegovih oči veselo zažare. Sedaj je mogel sestri pomagati, ako bi si hotela vstanoviti dom. Denarja, ki ga je sprejel za svoj izum, za sebe ne potrebuje, ker poleg tega še dovolj zasluži. Sam pa bi se poročil samo z eno — Kati Herderjevo. Ako njene roke ne dobi, se ne bo poročil in tedaj bi že našel kak prostorček pri svoji sestri. Zato sedaj o tem ni premišljeval mnogo.

Kristina je bila doma. Daniela ji oba gospoda predstavi in pravi, da sta zadovoljna, da se preselita k njej.

Kristina je zelo vesela. Oba ji zelo ugajata. S sramežljivim ponosom jih vodi po svojem majhnem kraljestvu ter na vse pretege hvali vrline svoje pokojne gospodinje, ki ji je s svojo oporoko zagotovila brezskrbno starost.

V eni sobi visi velika podoba gospe Berken, še iz njene mladosti. Ko Štefan podoba zagleda, obstoji in jo dolgo ogleduje. Njegove oči dobe poseben izraz, kot bi gledal v daljavo.

— To je moja prejšnja gospodinja gospa Berken, iz časa, predno je postala vdova, — pravi Daniela.

Štefan prikima.

— Vem — podoba sem takoj spoznal.

— Ali ste gospo osebno poznali? — ga vpraša Daniela.

Obrne se k njej in pravi:

— V daljnih, srečnih časih, ko so še živeli moji stariši, — pravi nenavadno žalostno.

Daniela ga sočutno pogleda.

— Ali vam je hudo, kadar se spomnite vsega tega?

Tedaj prime njeno roko in jo pritisne na svoje oči.

— Ne več — sedaj ne več! — pravi z vzdihom in jo živo pogleda.

V tem trenutku mora Daniela zopet misliti na to, na koga jo spominjajo njegove oči. Toda ne spomni se.

Kristina vpraša, kako hočeta oba gospoda imeti sobe razdeljene in kaj naj bi bilo izpremenjenega pri pohištvu. Oba se odločita, da si pridržita obe manjši sobi za spalnici. Večja soba bo za družabno sobo, nekdanja obednica pa še dalje ostane obednica. Tako ni bilo treba mnogo preminjati.

Nato vpraša Božo Kristino, koliko bo zahtevala za sobo. V zadregi se ozre k Danieli.

— Koliko naj zahtevam, gospodična Daniela? Saj o tem ničesar ne vem in gospodoma ne bi hotela preveč računati. Prosim, svetujte mi nekoliko.

Daniela nekoliko premisli in pravi:

— Mislim, da vam bosta plačevala za stanovanje in hrano kot plačujejo po srednje dragih stanovanjih. Ker dobi vsak po dve sobi, mora biti cena tudi nekoliko višja.

S tem sta bila oba gospoda zadovoljna in Kristina tem bolj, ko sliši, koliko bo prejela vsak mesec. Spočetka še pravi, da se ji zdi malo preveč, toda Daniela ji pravi:

— Za svoje delo morate vendar biti plačani, Kristina. Toliko morate zaslužiti, da imate tudi sami zastoj stanovanja in hrano.

Kristina je bila vsled velike sreče vsa zmedena ter obljubi obema, da bo za nju dobro skrbel.

Božo in Štefan obljubita Kristini, da se priselita prve dni prihodnjega tedna, nato pa si trije odidejo.

(Dalje prihodnjé.)

Iz Slovenije.

Žalosten dogodek.

V mariborsko bolnišnico so pripeljali od Sv. Marjete na Dravskem polju 16-letnega posestnikovega sina Josipa Finžgarja. Fant ima nevarne rane na prsni, na desni strani do pljuč segajoč prerez v dolžini 6 cm, na levi pa tik nad srecem globok vbodljaj z noževno kline, ki le po srečnem naključju ni zadel srčnega ožilja ter mu v trenutku upihnil življenja. Po fantovem pripovedovanju se je žalostni dogodek odigral takole: Mladina — fantje od 13 do 16 let — so se igrali na vasi. Med fanti je bil 14-letni pastir Ivan Pignar. Blizu so stali starejši fantje, ki so začeli mlade fante dražiti ter jih ščuvati. Res se jim namerja posrečila. Med 14-letnim Pignarjem in 16-letnim Finžgarjem je prišlo do spopada, v katerem je Finžgar zagrabil za lato ter prisilil nasprotniku nekaj gorkih po hrbtu. Ta je zbesnel, kar v hipu se je posvetil v njegovi roki nož in v naslednjem trenutku se je zgrudil Finžgar z dvema nevarnima ranama v nezavest ter obležal na tleh v krvi. Le srečen slučaj je obvaroval Pignarja, da ni postal v 14. letu svojega življenja ubijalec in morilec. Dogodek je vzbudil veliko razburjenje med vsemi, ki so mu bili priča ter silno osuplost v vsej okolici, ki vidi, da se nahaja mladina na nepravni poti. Pignar je orožnikom odkrito priznal, da je v jezi zaradi dobljenih udarcev zagrabil za nož. Krivdo na žalostnem dogodku pa nosijo tudi odrasli, ki so otroke naščuvali.

Vagon je zdrobil nogo

24letnemu delavcu Francu Pirca. Popoldne so nalagali v Kresnicah delavci tamošnje apnenice v vagon apno. Ko so odinili napolnjen vagon, da napravijo prostor drugemu, je po nesreči prišel pod vagon. Pira in mu je kolo popolnoma zmečkalo desno nogo. Pira so takoj pripeljali v ljubljansko bolnico, kjer so mu nogo amputirali.

70-letni stavec se je ustrelil.

Zjutraj okrog 4. ure so slišali stanovaleci Resmanove hiše v Jesenicah, ki stoji poleg cerkve, zamolkel pok, ki je odjeknil v hiši. Ko s kasneje opazili, da ni hišnega stanovaleca in sorodnika Resmanovih, 70. letnega Jakoba Mohoriča na spregled, so stopili v njegovo sobo, kjer se jim je nudil strasen prizor. Na postelji je ležal ves okrvavljen Mohorič, poleg njega je ležala italijanska karabinka, kraj postelje pa je gorela sveča. Mohorič se je ustrelil pod brado v vrat. Čev puške je pred samomorom napolnil z vodo ter mu je strel sko-

raj dobesedno odtrgal velik del obraza.

Pred moralnim strelom si je obesil rožni venec okrog vratu ter prižgal svečo, očividno z namenom, da bi si na lepši način končal življenje.

Težka nesreča v Goričanah.

V tvornici papirja in celuloze v Goričanah, ki je last Zdrženih papirnic d. d. v Ljubljani, se je pripetila težka nesreča, ki bo najbrže zahtevala smrtno žrtev.

41-letni delavec Franc Kozamurnik je okrog 10 peljal z žveplom naložen vagonček z dvorišča tvornice ravno čez prehod preko ceste. Proga je tu malo nagnjena in je Kozamurnik najbrž prepozno zavrel zavoro. Dva delavca, ki sta bila v bližini, sta videla, da se je vagonček, na katerem je stal Kozamurnik, nenadoma nagnil in je Kozamurnik v velikem loku odletel z vagončka. Padel je tako nesrečno, da je z vso silo udaril z glavo ob kamen in si prebil lobanjo.

Po dosedanjih ugotovitvah — potrebna bo še posebna preiskava — je pripisati nesrečo zgolj naključju. Takoj so poklicali ljubljansko reševalno postajo in je rešilni avto pone-srečenega delavca nemudoma prepeljal v ljubljansko bolnico. Zdravniki so ga takoj pregledali in ugotovili izredno težko zunanjo, posebno pa notranje poškodbe, ki jim bo Kozamurnik skoraj gotovo podle-gel. Kozamurnik je poročen in oče osmih še nepreskrbljenih otrok.

Požar v Begunjah.

Zjutraj, deset minut pred 7. nenadoma je svignil rdeč petelin iz Klemenove hiše v Begunjah št. 55. Hišo je imel v najemu kovač Stražisar, ki dela v Cerklnici. Ua mah je bilo vse v plamenu. Pogorelo je vse postrežje, ki je bila krito s slamo in nekaj lesenega dela hiše. Slučaj je tudi zahteval, da sta prišla kovačeva sinova že ob 6 zjutraj iz podstrehe, kjer sta spala, ker drugače bi gotovo zgorela. Hude opekline pa je dobila po rokah, obrazu in nogah kovačeva žena, ko je spravljala živino iz hleva.

Graččak Karol Mayer umrl.

V Ložah pri Vipavi je popoldne po dolgotrajni boleznii v 74. letu starosti preminul Karol Mayer.

Pokojni je bil rojen na domači graščini v Ložah in se je predvsem posvetil gospodarskemu življenju. V poznejših letih so ga večkrat izvolili v Ložah in v Vipavi za župana. Često je prišel v Ljubljano in je bil med starejšimi ljubljancem prav dobro znan. S pokojnim dr. Ivanom Tavčarjem sta bila velika prijatelja.

KO BI BIL VSAJ ČEBULICO DAL...

Nadaljevanje s 3. strani.

stroj, se je obračal, zakaj ko da ima vse kosti pomamljene, so ga bolele, in v želodec ga je grabil krč.

Žejen je bil; hotel je vstati, onemogel se je zavalil nazaj s smrtnimi sragami na čelu in obležal zvit v krču. S emokajočimi suhimimi ustnicami je le še hropel zvit v klobčič in hrepel po vodi in po luči, zakaj petrolejka je ugasnila.

Spomnil se je žene in otrok in je stokal.

Iz teme je prilezel sklonjen star berač z vrečo; postavil je vrečo na tla in je sklonjen šaril po njej; iz ust pa mu je tekla kri.

Zastokal je in hotel vstati, da bi prižgal petrolejko; noge so bile prikovane na posteljo.

Da bi prišel vsaj tisti berač, da bi mu ob smrtni uri odpustil; dal bi mu vsaj gobo, namočeno v kis; da bi mu dal poslednje olje...

Prišlo mu je na misel, da je bil ta berač sam Kristus in smrtna groza ga je obšla, da je začel trepetati in ječati.

“Da bi bil dal vsaj enkrat komu čebulico!”

Toda spodil je bil tudi ženo in otroke; zdaj je tako čisto sam ob smrtni uri...

“Naj bi prišel vsaj tisti berač, da ne bi poginil kakor podgana v tej samotni podstrešnici!” je zaječal. Željno je vpiral oči v vrata.

Toda tudi berača ni bilo v to samotno podstrešje...

Zdaj je napol vse sile in hotel sunkoma vstati — vsaj še enkrat; splazil bi se po vseh štirih k vratom in bi zakričal v hišo na pomoč... Nov krč ga je pritisnil nazaj na ležišče.

In zašel je res berač v samotno podstrešje. Prestrašen se je umaknil, zakaj v kotu pod poševnim stropom na postelji je stegujen ležal s sivimi kocinami porasel človek...

Prestrašena podgana je skočila z ležišča...

Cena
DR. KERNOVEGA BERILA
JE ZNIZANA

Angleško-slovensko
Berilo
ENGLISH SLOVENE READER

STANE SAMO

\$2

Naročite ga pri —

KNJIGARNI "GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET
NEW YORK CITY

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LJETOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA PO-

KRETANJE PARNIKOV ZA MESEČ SEPTEMBER, 1934

14. septembra:	Olympic v Cherbourg	3. oktobra:	Aquitania v Cherbourg Deutschland v Hamburg Pres. Harding v Havre
15. septembra:	Lafayette v Havre Milwaukee v Hamburg Rex v Genoa Vendram v Boulogne sur Mer	5. oktobra:	Olympic v Cherbourg
18. septembra:	Paris v Havre Europa v Bremen	6. oktobra:	Europa v Bremen St. Louis v Hamburg Vulcania v Trst
19. septembra:	Pres. Roosevelt v Havre New York v Hamburg	10. oktobra:	Manhattan v Havre Hamburg v Hamburg Berengaria v Cherbourg
20. septembra:	Majestic v Cherbourg	12. oktobra:	Majestic v Cherbourg
22. septembra:	Champlain v Havre Berengaria v Cherbourg Saturnia v Trst	13. oktobra:	Lafayette v Havre Rex v Genoa Vendram v Boulogne sur Mer
25. septembra:	Statendam v Boulogne sur Mer	17. oktobra:	Pres. Roosevelt v Havre New York v Hamburg
26. septembra:	Mauritania v Cherbourg Washington v Havre Albert Ballin v Hamburg	19. oktobra:	Statendam v Boulogne sur Mer
28. septembra:	Bremen v Bremen	20. oktobra:	Bremen v Bremen Le de France v Havre
29. septembra:	Conte di Savoia v Genoa Le de France v Havre	24. oktobra:	Washington, Havre Aquitania v Cherbourg
		25. oktobra:	Albert Ballin v Hamburg
		26. oktobra:	Olympic v Cherbourg
		27. oktobra:	Europa v Bremen Champlain v Havre Conte di Savoia v Genoa
		31. oktobra:	Berengaria v Cherbourg Deutschland v Hamburg

Advertise in
"Glas Naroda"

Ta GLOBUS

kaže v pravem razmerju vodovje in suho zemljo. Na njem so vse izpremembe, ki so posledica zadnjih razkritij. Ta globus bo odgovoril na vsako zemljepisno vprašanje, bodisi odraslim, bodisi učeči se mladini. S tem globusom vam je pri rokah svet vzgoje in zabave.

KRASNO BARVAN TRPEŽNO IZDELAN

V premeru meri globus 6 inčev. — Visok je 10 inčev.

MODERN VZOREC

KRASEN PREDMET, KI JE KULTURNE VREDNOSTI ZA VSAK DOM

CENA S POŠTNIHO VRED

\$2.50

ONI, KI IMAJO PLAČANO NAROČNINO ZA "GLAS NARODA", OZIROMA SE NAROČE, GA DOBE ZA —

\$1.75

"GLAS NARODA"

PO UPORU V KAZNILNICI

Na sliki vidite notranjščino kaznilnice v Grateford, Pa., kjer so se uprli kazneni. Ker jim poskus ni uspel, so poslup je zažgali. Povzročena škoda znaša štirideset tisoč dolarjev. Niti enemu se ni posrečilo pobegniti.